LOTAZILLA
18
Barikua
Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANKURLIA
Bilbao'kua ... ... 0,00 Pta. bru ilea
Bilbao'ataskua ... 11,25 " "
Idaski-tramesa ... 23,00 " urtea
Atzerijetakoak ... 112,50 " "

Seldaren ordubu

XXIV urtia | Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1. | 234 Idazkutxa | 17.810 Urrutizkiña | 7.481 zenbakija

Gayak

OLDOZKOA

—Buruba makur be makur dozula zakustaz, Markel. Buru-makur, itun eta oldozkor be bai.

Gudalburu asaldarijak ekarri ixan dauskuben matxinada ezeskarri onen eztenak u[illegible] ta zauritu ixan zatuzala esan ie[illegible]. Etxeko semerik kutunena, gudara eruan dautzubela, edo paxisten gurenda-eguna urian ikusten dozula...

Tira, Markel. Or, azkatu ezinik daukazun korapilo ori bultzada bat emon egijozu bai, ta esateko daukazuna azkatasun gustijez esan egistazu.

—Ara, Mikel. Ezer esaten asi-ezkero, gauza asko esango neuskixuz, nik, entzuten doguzan gauzak be asko-dira-ta.

Matxinada au, España'n sortu zan, españar gudalburubak sortu be. Eta España'n sortu zan matxinadea, Euzkadi'raño eldu zan, Euzkadi'gaz jabetuten asi zan. Euzkadi'ren semiak erail, joputu ta eskubide gustijetaik jabegetuten.

Gudalburu asaldarijen eta paxiste bijozgien asmo deunge oren aurka jagi biarra ixan geban. Ihorin eskubide ta ogasunei yaoken lotsea ixanaz, norberaren eskubide ta ogasunak aldeztutja kistafen jagi zuzena da-ta.

Gure zuzentasunari, baña, gudalburu asaldarijen lapurreta-bidia aldeztuten daben paxista parixetafak, Uskurtza ta Elixa Deunaren kaliezkua zala esan eben, paxisten agirko erailketa ta lapurretanen aurka jagitia, eskertafakin batera ibilia zala-ta.

Eta Jeltzalion benetako kistarataunari aurka egiteko, txindija beño beste Jaun-Goikorik ezagututen eztaben paxista orek, beñola Juda Iskariote'k ogetamar txindigatik gurutzean josija ixateko saldu eban Josu-Kristo'ren gurutza-irudija erakusten dauskube, etoi-antzo garijan ostenduta daroien espatea bijotzian josteko.

Euren aberija, España dala esan dabe. Eta guria be, Euzkadi euzkotafon aberija be, España dala. Eta Euzkadi, España'rena dala-ta euzkotafen aberitzat aftu gura ixatjiri, "aberi-ausliak" ixatja dala-ta, ezeskarri deritxue, ta irañak-irain egiñaz, ezatu egiten gatubez bata gaiztetaj be.

—Eurekatik be, ba, Markel...!

—Ulertuten dautzuk. Ba-dakit nora zoiazan. Beraz itxaron, Mikel, neu be araxe nua-ta.

Aberi-ausliak, benetako aberi-ausliak eurak dirala, esan gura ixan dautazu, Mikel. Eta egija orixe da ixan be: benetako aberi-ausliak, eurak, paxistak dira.

Baleariak, gudorni ta gudizkilu batzukatik, italiafai saldu gura dautsie. Dojlafai be, gudizkilu ta gudorni berberoikatik, beste atal bat eskiñi dautsie.

Eta euren aberija dala esaten daben España, mutilkoskoren eskubetan jausten dan sagafaren antzian ataka bananduteko, Mussolini, Hitler ta Oliveira Salazar'en eskubetan imiñi ixan dabe.

Eta areik, paxisten España'ri, ihoren umiari egiten yakana egiten dautsoe: egazkiñez, zulakiluz eta abaf, lau aldietatik oldartu, ta deuseztuta jafi.

Deuseztuta jafi dabela esan dot, euren asmo deungia ori ixan dalako. Baña ez. Eztabe deuseztu. Ez, osuan deuseztuta ikusi gura ixan eztabelako, ezin ixan dabelako baño.

Benetako efi-aldezlien aurka gudea egiteko euren indarak baño geitxubago biar dala ikusi ixan dabenian, Apirka'ra juan dira, ta ango mairu gixagaxnak abere-antzo ihoz ordainduko eztautsien txindi apur batez atzipetuta ekarri dabez, eta benetako efi-aldezlien aurka oldartuteko gudu-cñetaratu.

Apirka'ko mairu mahometafakin be, baña efi-aldezliak atzeratuterik eztabe jaditxi.

—¡Ezta jaditxiko be, Markel...!

—Itxaron, ba, Mikel, ondiño eztot amaitu-ta.

—Azketsi Markel. Jafatu, jarafu, pozik entzuten yatzu-ta.

—Apirka'ko mahometafakin be efi-aldezliak menpetuterik eztabela lortu ixan esan dot, ela lortuko dabenik be eztodala uste esan biarian geratu naz.

Apirka'ko mairubakin be, zuzentza-bidetik okertu barik aurera ta aurera dauzen efi-aldezliak atzeratuterik lortu eztabenian, España'ko gudalburu aberi-ausliak, Italia'ra zuzendu dira; Alemania'ra eldu ta Mussolini ta Hitler'en jopubak España'ratuta Madrid'ko ingurubetan españafen aurka gudaketa gogorretan jafi.

—¡Eta Euzkadi'ra be...!

—Bai, Mikel: Euzkadi'ra be, orejk, mairubak eta abaf, ekarri al ixan dabezan gustijak ekarri ixan dabez, euzkotarok zaindu ta aldeztuten doguzan Kisto'ren benetako Uskurtzea ta benetako euzko-azkatasunari jopu-eztuntzeak ezarteko.

Baña ez bildurtu, Mikel, Parixetafak eztira gurenda garaikurraz burestunduta ikusiko. Egija, geukin dago. Goiko Jauna'ren zuzentasuna, geure aldetik Etoyak, Luzbel'en arokerija ta gejdiaren gaiztetik agindu - guria, lur jota geratuko dira.

—¡Ori lortuteko, baña, Markel...!

—¿Ori lortuteko? Ori lortuteko gauza baten biarra baño eztago. Euzkotar gustijon batasuna, zurtasuna, uste oga: ¡benetako jeltzaletasuna...!

EUZKEL-IXENAK

Ipafösteburu-txapel: Circuño polar antártico.
Lurraso: Continente.
Ugarte: Isla.
Ugartetza: Archipiélago.
Ugarteki: Península.
Lumin: Istmo.
Edoyertz: Horizonte.
Etzun: Horizontal.
Itxasertz: Costa.
Laida: Playa.
Ondartza: Playa.
Lumuturr: Cabo.
Ogoño: Promontorio.
Izpasterr: Golfo.
Izpaten: Bahia.
Izpariku Rada.
Izturi: Puerto (población).
Ixate: Puerto (mar).

Oneik ikasten dozubezaneko, beste batzuk argitalduko doguz. Eta gauf itz bat eta bijar beste bat, urtiaren azkenerako, pilotxuba ikasiko dogu.

IBON.

Eskubide ta zuzentasunaren alde itzonizi ta barijau ixan dirjanak, indarkerija ontzat aturik, efija aurretik artute, edonor ta eñozer ezereztutera daterikiguz.

Lotsaz ta gixontasunez jagi gaitezan.

ERRIJETATIK

LEKEITIO

EZKONTZA.—Ezin ukatu bai dirala orajndik "baliente"-ak. Guda otsak ez dituala bildurtzen, ez eta etolkisunaren ilun-beltzak.

Guda on ondoan degun efi ontan ikusi degu oetako bat. Ezkondu bai da.

Igezi dan larunbat. 12'an, Ama Antigua'koaren oñetan uztartu dira Garcia ta Goikoetxea'tar Julen, Lekeitio'ko semea, Itxas-ontzi burua, Euzko-Langile lagun jator eta gauf emen Lekeitio'ko "Guda arazoetako Buruzagitza" (Comandante de Intendencia garijako dira, ta irakurri be egingo dabezela uste dogu.

Euzkerazko irakurgayak, ixan biar leukien beste irakurle espa-daukie be, Bernaba jaunak iragarri ebazan sei "eromantikuak" baño geitxubago d'rala esango geunke. Asteroko onetan euzkeraz idatzi ixan dabenak beñepein, amairu idazle ixandirala ikusten dogu. Eta onelk, eurak idatzi'ako idazlanak irakurri barik eztira oeratuko. Beraz, amairu idazlek, amairu irakurle egiten dabez. "Bai" jokora ota egiten dabenari, "Barpi geyago" erantzuteko beste.

Euzkereak irakurle askorik eztau, ez... Bai baño geitxubago bai, ofaliño de Guerra) eta bertako andereño gaste Kortazar'tar Gabine.

Biak oso ezagunak ixanik eta efitafak auzo guztiak begira ziluzten eleizara oeteran, zorjonak eman naian.

Etxeratzean, eleizatik irten bezin laxter, "Agur jaunak" txistu azñu edefez jo zuan "Atzueta" gudari taldeko txistularia dan Balzedo'tar Koldobika Baeba'ek.

Nere zorion agurik beroena ezkon berriari, eta urte askotako zorion bizitza euzko-sendi edef batean.

GUDARIAK.—Mendi egunak igaro eta atsedan bila etorita, era eta moia askotako gudari taldeak ikusten ditugu Lekeitio onetan.

Eta ikusten degulako, gudariak nolako, alakoa ojtura ezarten dutela efian, nolako ioña nolako gure auda nolako euzko gudariak izaiduko egon gera aspaldian.

Gauf egunetan pozik gera, txistu soñuz eta euzko-abestiz alaitzen geralako. "Atzueta" gudari - taldea degu emen eta ikusiekpa da eron alaitasuna, batez ere Balzedo txistulari jatof gaztearen trebetasuna. ¡Gora eu!

IXAKA.

"Gudari"

Asteroko onen 7'garen zenbakija artu dogu.

Afetaz begiratu dautsagu, ta lenengo egunjan baxen gudari, aberitzale ta euzkeltzale datorela ikusi dogu.

Gazteleraz idatziriko idazlanak ugari dakarz, baña bai euzkera garbi ederian idatzilakuak be.

Ona emen euzkerazko idazlanen izpijura:

"¡Tinko!", Ondargaro'rena.
"Guda-idazkiak", Uztufe'rena.
"Laburdi'tik", Loitzundafa'rena.
"Donostjar emakume patxadatsubaren gogo ta adoria", "Guzufa pafa-pafa", Zetargi'rena.
"Zeren alde jagi dira?", "Jauna lagun", Efiko'rena.
"¡Agur Koikili!", Zetarki'rena.
"Geure Asterokua".
"Nere berdatxotik bildutako sortatxuak", Basarri'rena.
"Aste batetik bestera", J. L.'rena.
"Nere uri barneko berjak", Mendi Lauta'rena.
"Naskaldija".

"Gudari" asterokuak argitaltzen dabezan euzkerazko idazlanok, irakurgaiak eta gixonzu askatasunaren aldezle arafijak beti izan gara. Gauf, geure aldetik bayatu ta egiten dogu.

Euzkadi'ko guda - otsak

Txatalak

BOST ILABETE DIRA

España'k aspaldijetan ezagutu dauanik triskantza gogofena asi zala, bost ilabete luze dira gauf.

Goxetik gabera, efijaren kaltez ta ihungo izpide barik nausikeri-zaljak sortu eben ausiabafau aurera doia. aurkitzen dituan danak, notin eta etxe, sendi ta uri, lentegi ta alor zuzitu ta lorindua.

Egun labur batzuetan, efez eta txakada baten irabazi ta eskuratuko ebela-ta atara eben asaidea, orainditio lenengo egunian baxen zail eta lortu ezinik dabiltz. Asmo deuna, uste santua ixan ei zan eskumafona, matxinada au egitia.

Sifismena eta aberijaren "batasuna" afiskuan ei egozan España'n. Ofez ganera langile ta efi zela, bjaftau eta ez-eukijak dirudunen kontra ziarduan. Euren bake-era, baña ez bake-aldi, eurei bafu-bafuko yaken orden ori, galduta ei eguan eta lotseak gixa-tean ez ei-eukan tokirik.

Dana ei eguan gofi, dana aberi-zatitzalez josita, dana gaizkiñez beterik.

Orain bost ilabete ori. Eta gauf, guda madarikatu au ekarri euskubenak zer esan daikie gaitz ofeitzaz? Okefak geitu ta egifada deungienak egiten diran guda au, zer zijoz aldeztu daikie? Ala, ez ete ekijen gefia zer dan, euren nai edonun?

Gor, eta ondasunetan jugafizko kaltiak erakarri dabez. Ba-dabe zer erantzunik naikua. Baña egiñikuaz eztira damu.

EDOZEIN BIDERI EGOKI DERITZOE

Asmua zindua ixan ezkero, edozein bide ona ta bidizkua dala uste dabe asaldarijok. Baña, ikusi dogunez, asmua zindua ezpada bere, jokaera oro zinduak zer dala-ta ixango?

Ez, eztago olabe orik. Efezoi apurik eztabe ixan guda au egiteko. Indafa ta laguntza ganezko dabezala uste ixanik, gura dabena egiteko gertu ziran. Efijak bere-beriak dauzan eskubidiak bafiro lortuko ebazala sumaurik, efijaren kaltez, betiko antzean, bufukatu zan leñargi-abendea ofetarako edonun ei direan gixon itz-bako ta zazbagrak bilaturik.

Laguntza ori idoro eban lateri-bafu-ela baila ataz be. Eta bein mairuak dakarz ontzijak betian kristiñauak erailtera, Gurutza aufetik dabelarik. Gerotxuago, atzerijiko izkilu ta guda-tresnaz ara ta onaka diardue baztafak austen. Ta azkenez afotz-taldjak dakafez euren "aberijaz" jaubetutera.

Baña alperik. Euren eskuan dana eukenok, eztira oindiño garaio. Lotsagarija, negargarija erpalitz.

Batzuben janak odoltsubak dira.

Atsegiñez bixi diran askok garai tzea lenbailen lortutia gura dabe. Zer dira ofejanguak?

Itxarkundia guda - oñian

LEGUTIANO'TIK NAFARATERA. Gudaren mende gudaria dago. Guda nun gudaria ara. Gauf emen sulatu besterik ez du egingo beste arelan indaf guziaz azaltzeko. Auleriya bilatu naiaz alde batetik bestera joko du, toki batian eultziaz bestian odola eta bizigk galdu araziaz aurera ekiteko. Zenbait aldetako mendi ta efiak garantzi aundigokoak gudan garaipena irixteko. Guda ontan ere berdin gertatzen da.

Gauf Gazteiz aldeztutzeafen gure etsai faxista olek bere atiak gorde nai, zifikitu guziak itxi nai dituzte, bere inguruko galufak eendotu nai dituzte gizon eta izkiluaren bidez, kañoi eta egazkiñaren bidez, Gazteiz artzeak galera aundiak ekarri lezaizkioteke bada guda onetan.

Ofegatik Nafafate inguruan gogof leiatzen dira mendjak gorde naiaz, arabaf efi koxkor au aftu naiaz, bere galufetatik ederki ikusten baita arabafen uri nagusiya bere inguruetako zelajetan ibilera guziak ez bailirake igaroko goitafen begi argiak eta belafiak oartu gabe ta zigofarik gabe. Beste aldetik berix Legutiano inguratzen dituzten euzko-gudarientzat itxusi-samaf jafiko litzake gauza efiaz jabetzeko. Ofegatik bada bidali gajtuzte efi onetara, gogof ekiten omen diote rekete olek bere izkiluari bazter oletan da, aldatu gajtuzte. Legutiano'ko ekiñaldi ondorenean, beste saldi batek txandatu gaituztelako egun bat Oferias efian igaro degu atseden pizka bat-egazkin eta kañoiaren baimenaz-gure soñari emateafen. Emendik berriketan Elosu'raño joan gaituzu, gero mendi bidez jafaitzeko, zelai luze batetik asieran aldatz gogof-samarekin bukatzeko. Tontof batera igo gaitz. Betolaza, Ufunaga, Legutiano eta beste zenbait arabaf efi ikusten dira emendik.

Nafafate azpian, emen gudaria non-nai, biztanle bat edo beste doj doj agertzen da, beroiekin berriketalditxo bat egin, guzia euzkeraz emen ere euzkera gordia baitago bere zapaletan belafa ta garia bezela. Egun batzuk ba dira Meabe sajidia emen dagoala, eta gaurtik guda-lagun gaituzu, lufak bada, nondik eta nora tiroka jardunzen ziran esaldu zigutan. Eta esan bezela jaister nabaitu ere. Emengo bufukaldiak.

Goiz goizetikan egazkiñak agertzen zaizkigun bere bearuan daraman zirin kiskalkafa botiaz bost edo sei bider geiago ere bai askotan, kañojak ere atertu gabe dinbi-danbadaka, orain etxia zulatuaz, auzko onei telstua botiaz, afei su emanaz edo parapeto ondoan jo ta lur puzkak gure gañera jaurtiaz eta gutxi baljtz au eleizari ere ezafi diote amabost edo ogei dunbatekoo tofea sintzilik ipiñi ta bafua afi eta orma zafez josiaz.

Fusjlarekin ere gogof ekin zioten. Ez alperik, gure mutilak ez zeuden alei tokia trukatzeko asmotan len berai kendutako efitxoa ain efez ez zioten laga nai, naiz eta estualdi gogofak arkitu naiz eta afixku bizienak igaro, lengo tokitik itzuli bear izandu zuren buruba makur eta kopet flunez gure mutilen kemen da trebetasuna ikusita. Asturias'ko Eskanplero edo gertatutako gudaketak ume kontuak omen ziran emengo onean ondoan gofiak zioten. Sifijstu egin bear nosbt.

Bi egun bada igaro ditugu inpernu bisjan bezela, askotan gure bizias etaita, gudaren neke ta naigabetara astua makijari bezela jafita. Ez ziran bada beriakin atera, ez baltakite olek afazojaren indafak kemen bizia ematen diola gudarjari eta onek bere bizias aztu, bere ondasun eta gaztetasunatzaz aztuta bere aberia aldeztutzeafen berpiztu egiten dala aunditu egiten dala, indar berritu egiten dala.

Atzera bearian aurera ekin zioten orduan ere lurralde gejago artuaz euzko-gudariaren menpian.

Bijotza bear du une lafi olek igarotzeko eta abertzaletasun sendoa berix. abefiaren maitasunez jositako sofetatik biotzari odol berja txertatzeko, euzko-odol gofia, aberi vale odol garbja, Abertzaletasunagatik izkiluak eskuratu ditugu, abertzaletasunagatik bizia eskeintzen degu.

"Euzkalduna,"ko gudari bat.
Ubidea'tik.

Uafa.—Lenago bidaldu zendun idazlana EUZKADI'n ez gebala argitaldu diñoskuzu. Lotazila-12'garen zenbakijari begiratu egijozu bai, ta "Gudari bat" ixenpetutako idazlana aitxe idoroko dozu.

Izki irakurgatxa dozu, "Gudari". Osatzaliak eta latarijak ol-daben antzekua. "Medikueh" izkija irakurteko, bafiz, "botikarijo" ikasi biaf.—I.

Errementeria eta Gurtubai'tar Domeka

Gauf esango dot ene Mendata onetsi zabezala Goiko Atak. ¿Nok esango dausf ezetz...? Begiratu ene mendataf ofek Efementeria eta Gurtubai'taf Domeka euzko-ziñopeari. Oizko mendijaren altzuan jayo intzan ene Domeka euzko-axiaren uzain gozuak asetu euan eure gogo-bijotza. Bake-bakez Albiz'ko auzunjan bixi intzan eure ata-amaren magalpian, ardijaen "bee"... gozua ta artzañaren txistu zolija euretzat egunaroko eresija suazan eta lugiñaren nekazaritzako janak ondo uartzen euazan. Jaunak berariz emondako bake-aldi donetsi ortan eure abefija duan EUZKADI ezagutu euan eta ire goguan abefijaren edeftasuna ames egijan. ¡Ai... baña Domeka...! Euzkadi'ko etsayak bere dongekeri gustijak batuta asmau yuban guda lotsagafija sortu guskun ondatu nai dausku Euzkadi gure abefija ta beragaz batera Euzkadi'ko uzkurtzea... ¿Baña zelan Domeka, gu bixigaran afte...? Ez... ezalantze jagi intzan bake-bakez bixi intzan eure ata ta amatxuren ongotik. Agur esan eutsan eure ata ta amari besarkada laztanez estuturik... banua neure aberija neure jayoteri ta bixi efija aldeztutera ta itxi euan Albiz'ko basetxa matjan, Alan eldu intzan Legutiano'ko gudaoñera antxe ire gogua Euzkadi galzkatzeko ames gozotan izkilua esku artian estututa etsaya menpetu zuan. Antxe une zorijontsuba iretzat, antxe Jaungoikua ta Lagi-Zafa, benetan aldeztu euazan euk, Antxe euzko-ikurriña benetan besarkatu euan euk... Antxe jene ama...! ¡Ene Euzkadi...! ¡Ene Miren Orbangea...! Itz-gozuak espan artian enazaia... ire odol zinduak Euzkadi'ko lurra busti juan. ¡Gogua Donokijan soña Euzkadi'n...! Amesatan itxi gozak Orduña'ko guda oñian gagozan Mendataf eure gaste-lagunok. ¡Ai...! Domeka guk ixango bagendu ire lea Euzkadi-alde gure odola ixuriteko zorija onetsiko gendukes Ala Goikuak. Atsedan egik, ba, Domeka, Donokijan, Sabi'an onduan, eta laster arte.

Postu zadi Mendata, Albiz'ko auzunian dozu zihopa batan kabija-ta.

Zuan araxe ta bere amari laztan egijozu, guk alan egingo dogun les.

GAZTE BERU.

Euzko-abertzaletasuna ta España'ko gudea

Zertarako nai dogu monarkija?

Gudalburuben alde ala aurka jokatu biaf eban euzko-abertzaletasunak? Asaldarijen jokaerea argi eguan-ta, berak damosku erantzun zialea.

España'ko izpafingi eskumafak lengo agintkerea aldeztuaz zizrduen autonomi-arazua gure Efijari dagoki-jonez ta biaf dan lotsa aberkoiz atonduteko Erkala gauza etzala esanaz. Ofez ganera, "A B C" bakaldaf izpafingi burubak 1934'gn. urte aitan bertan aitaren 19'gn. ezpa ifuan: "euzko-abertzaletasunak ezeukala españar atonduterik".

Atondute ori monarki-bidez egiteku ete zan? Baña euzko-abertzaliak, karjatafen bilobak, euren Abefija ondatu eban monarkijaz eztabe geyago ezer gura. Ofezkero, asaldarijen alde zelanik jokatu ejkien abertzaliak?

Ofez ganera, ezin egikien katolikuak Lateri españarare[illegible] kaltez jagi zuzenez ta eskubidez ezafiriko agintaltzaren kaltez. Elexea'k gulazoten dauan joko-lege ori españaf gotzañen idazkijak gaiztetsija zan, ain zuzen be. Matxiñadea sortu ebenentzat, baña, agindu ofek utsa aña ziran. Ikusi daigun. Madrid'eko izpafingi katolikku "Siglo Futuro"-k, 1932'gn, urtian "txakur ixilak" eritxen gotzain españafai. Eta 1934'gnko. lotazilean, "La Epoca,"k, eleiz-agintarijen aurka agertu zan idazti zatar "Gil Robles monarquico" (Cortés Cabanillas'ena) zala-ta, liburuxka aren guran eta esaniko eleiz-agintarijen kontra, ihun diranak idatzi ebazan, beste izpafingi zafontzale, albontsatar eta patxismo-zalikin batean.

Alabaña, agintari zuzenen aurka be efija ihoiz, eskubide osoz jagi leitekiana, ba-dakigu. Baña nork esan daike ori egiteko aldi egokija ta biafekua zana garagafiaren 18'gna.?

Ala, Mafuekoetan edo-ta Laterijaren gudaletxeren baten aldafikaturiko asaldu-deya naikua ete zan, auteskunde-bitartez ile batzuk lentxuago sorturiko Gobernuaz efijaf gustijak eukezan eginbiaf ta menpetasuna berian bera uzteko? Erkala aintzat eta ontzat aftu eban idazkija, ostera, ez eben bafiztau Eleiz-agintarijek, bestera aginduaz lenguaz lotu baño.

Eskumafak eritxoenak matxiñada-guraz ebiltzan, baña. Asalda-dadafak egijezan euren itzaldijetan, aruko 1934'gnko. otsalan, Araba'ko Legutiano'n zafontzaliak lez.

Lateri-bafuko gefaren bat gertauten ebiltzana, be, argiro agertu da. alderdi ofei idoro dautsezan guda-jankiki ta ikufak besterik eztiñue-ta. Gudaketa onek bernek, orobat.

España'f laiztxian Rodezno eskumar buruzagijak "indaf-egitadak ez euzala gaiztetsiten bere alderdijak" esan ebanian, bere semian eguan bai konde aura.

Ez euteen jaramonik egin Gotzañen Idazkijari.

(Jafaitzeko.)

Euzkadi'ren azkatasun-alde gabiltz
Len lez orain eta gero be.

¡Gudari!

"Itxaitu zaiz euzkotafak
¡Aupa! emkejdun gustijak."
Arana-Goiri.

Guda-deadafa ¡Ainbat izkilu!
Zer jazo ete da euzko-lurean?
Efaldoi izugarria igi bai-ditzan,
Euzkadi osoa zutik dakusgu.

Azkien eguna garilekoa.
Nok sortua ete ain gaitz aundia?
Zori txafak ziñez; or bere erdia!
Oro negaf-zitu ta gofotoa.

Sumintzu jagi da etsai erkiña
Zanetan darogun odoi gofian,
Geure alton zafen baratz mailean
Eufez sartu nairik zital zikiña.

Baña gure efia ernai eguan;
Oar dau etsayen gofoto zantzu,
Jagi da bein baten bijotza sutsu
Izkilu artuta bizkor eskuan.

Langile ta lugin, zar eta gaste,
Euzkadi osoa alkar arturik,
Areyo aurian daukazu zutik.
Oi, edonok bere burua maite!

Afotza sartzean euzkel-lurera
Turuta adi izan da zemai-abotza,
Aterik eztauan izkilu-otsa;
Euzkoak beingoan guda-lefora.

Odola dario Abefiari.
Guda-irintzia sarkor aizean,
Buaga dunbotza aldamenetan;
Baña aurera beti, euzko-gudari!

Leñargia zara, seme garbala,
Jeipian zoruntzu bizi zintzana;
Otsein egin nairik bira-biraka
Dabiltzim orain etsai zitala.

Zirt-sart ekin gartzu, euzko-gudari!
Jo gogos Euzkadi azkatu arte:
Katez lotuta bizi baño il obe.
Garaiksuntza ur dago, zamin-azkari.

OTARI.

Naste - bortaste

Igazi zan igandian, Jon Deunen eftxadonan, Andonegi'tar Izidor eta Sistiaga'tar Pantzeska guda-oñian, beren bizia eman zuten gudari bularzu gogoen aldezko jaupa edefa izandu zan, donostiarak izanik, Euzko-Abesbatzak Gipuzkoa'ko abertzalekin naste "Goikoetxea"-ren jaupa abestuba ederki abestu zuten, eta bukaeran Perosi'ren "Liberame" edefa. Bakar-abestiak gozoro abestu zuten, Lizafaga'k eta Olazzola'k.

Gipuzkoar abertzale asko eleizaratu zan.

* * *

Jun zan astian, Jon Donibane eta Prantzia aldetik, "Mar Rojo" itxasontzian, abertzale talde edefa Bilbao'ratu zan. Beaz ba, abertzale onek, afetaz etz zintzoro Gipuzko-Buru-Batzari, erantzun dje, baita ere beren abefia maite maite dutela erakutsi.

* * *

"El Norte" itxasontzia, eldu da Bilbao'ra, dihue janari asko, eta gudariak pozik egunari jayak igaro ditezen gozozi intzi asko ere bai.

* * *

Guda oñian bere bizitza utzi du, Larea'tar Imanol gudarenen kapitaina.

Aurtengo gabonak

Aurtengo gabon jalak ez dakarkigu iñoizko poz izai ura: guda usaiak nastu bait digu, eta guda usaja gafasa oi danez, jai onen poz usai oro gafasa tua utzi digu, eta ez da gutxiotarako. Gudaletxean gaude eta jan orduan zu nu edo "trometa'k" "ator, ator muti etxera, gaztaña ximelak jatera, gabonaga igarotzeko aitaren ta amaren ondoan..." jotzean, barunbeak alako kilimatxo bat egin oi digu; ezíñak uko egiten, nunbait, eta ezíñari esin aurka egin.

* * *

Aurtengo gabonak, beraz, gurasoedo sendi alkartasun gaberik igaroko ditugu (geienak beintzat). Sukaldetxokoko amonatxoaren arpegi ximelak ez du iñiñetik egingo, ez eta ere gurraso askorek.

Guda madarikatu onen erpa-tetik iges egiñak bai dituzte euren zati kutunak; batzuek ufean, oso ufun beste, izuk; danak sakal-anaturik...

* * *

Ala ere baña, euzko-gudariok, euzkosemeok, anai arte bat degu, euzkotara beti oi da anaitasun zale eta alegin ere. Gudari orok, aikafen artean gabon jalak igaroko ditugu J. L. ¡Zein aundia degun euzkoen alkartasuna! Gure gurraso kutunak, egun ofetan, maian jartzean, gure utzuna nabaituko dutela ba-dakigu, baiño zer? Angordez, emen bijduko gera sendi bat, Sabin'en sendi bat osatzen degula. ¡Sabin'en jafaitzale bai gera!

* * *

Tamalez baiña, ba'dira sendi au utzi bearra ixan duten semeak: guda eraultzien aftean bein betiko luferatu diranak, nosid. Goian beardez. Olek (etguk ere baliteke), ez dute geiago sendiko gabon alairik igaroko, ez ta ere beuren gurraso ta aizkide kutunik ikusiko... tamalgarria auxe. Gai oni utzi ta goazen gudari anaiok, aurtengo gabonaz mintzatzera. Esan bezela sendi artean, gure sukaldeko ke urdiñaren kerizpean ez baditugu igaroko ere, bildu gaiten, nikartu egun ofetan eta ofela sortua izango degu sendi bikain bat señek bertako maitasun gafetan igaroko deguna jai aundi ori.

¡Euzko-gudariak! ¡Alkarekin aurtengo gabonak! ¡Gora Euzko-Gudarostea!

GUDARI.

(Gernika'tik.)

Beraz, elgoibartafa zan. Gurazo ta anaieri laguntzen diet atzegabjan.

* * *

Lengo egun baten, Placet gudari buru gofiaren obiraltzia izandu zan, Gorputs ila Aldunditik ztera zutea. Bai situn burestun tirifin eta beren aldezko eresbatza. Gorputs ilaren onduan Astigafabia eftzaña, eta, bere alderdiko lagun asko jutaitu zioten.

* * *

Bilbao'ko Gastedi'ko abestari jayuak beren gejan gogos ari dira, jausi saiotan, eta afen adierasten saie abestariari, zalo ofetara jutateko.

* * *

"Foresigt" guda-ontsi ingelesak eta eskerak Euzkadi'ko Gobiernuari ingelesakin daukaten aztu-emen onek 280 "sarjetan" ruenpian zeuden sendietara ekarri ditu, gayenak emakume ta umeizuak dira.

ADERIKA.

Efijen eta gixonzu askatasunaren aldezle arafijak beti izan gara.
Gauf, geure aldetik bayatu ta egiten dogu.